

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Master of Arts in het vertalen (master) van de Hogeschool Gent**

datum 4 december 2012
onderwerp Accreditatierapport en -besluit (000543)
bijlage 1

1. Inleiding

Bij brief van 25 mei 2012 heeft het instellingsbestuur van de Hogeschool Gent te Gent een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Master of Arts in het vertalen (master). Deze aanvraag is ontvangen op 25 mei 2012 en ontvankelijk verklaard op 3 juli 2012.

1 De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Willy Clijsters, emeritus hoogleraar Universiteit Hasselt 'Zakelijk en economisch Frans', coördinator van een reeks EU-projecten en van de multimediasoftware voor taaldocenten.

Leden:

- Jean Klein, emeritus hoogleraar Universiteit van Mons-Hainout, lid van een aantal vooraanstaande organisaties op het gebied van Duitstalig onderwijs;
- Gheorghe Nicolaescu, universitair hoofddocent Universiteit van Boekarest Duitse en Nederlandse letterkunde, literair vertalen en vertaalwetenschap, publiceert;
- Marinel Gerritsen, hoogleraar interculturele communicatie aan de opleiding Communicatie- en Informatiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen, voorheen verbonden aan verschillende universiteiten;
- Een student-lid ontbrak. Het evaluatieorgaan, de VLHORA, meldt dat geen student-lid kon worden voorgedragen wegens overmacht. De VLHORA gaf aan dat de commissie tijdens de visitatie studenten uitgebreid heeft bevroegd en dat het studentenperspectief aldus werd meegenomen.

Secretaris:

- Annelies Bloem, secretaris VLHORA.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 28 februari, 1 en 2 maart 2011. Het visitatierapport dateert van 27 maart 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLHORA vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie waardeert het dat een gemeenschappelijk domeinspecifiek referentiekader werd opgesteld voor de autonome hogescholen. Ze heeft vastgesteld dat bij het formuleren van de doelstellingen rekening werd gehouden met het artikel 58 van het Structuurdecreet, met de Dublin-descriptoren en met het *European Qualifications Framework*. De commissie oordeelt dat de vooropgestelde kwalificaties passen bij het niveau van de master en vindt dat de aandacht voor competentiegericht leren zichtbaar is in de gedetailleerde competentiebeschrijvingen. Daarnaast ziet ze een bijzondere aandacht voor academische vaardigheden. Ze stelt bovendien vast dat er tegelijkertijd veel aandacht is voor reflectie op het vakgebied en wetenschappelijk onderzoek. Ook de internationale betrokkenheid is positief.

De commissie heeft gezien dat de opleiding diverse nationale en internationale bronnen heeft gebruikt voor de formulering van de domeinspecifieke eisen. De afstemming met het werkveld gebeurt enerzijds door het grote aantal aanwezige praktijkdocenten die nog actief zijn in de praktijk, en anderzijds door de vertegenwoordiging van het werkveld in de departementsraad. De commissie vindt dat de geformuleerde doelstellingen van de master in het Vertalen een degelijke voorbereiding op het werkveld vormen.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Doelstellingen als voldoende.

Programma

De commissie heeft gezien dat de competenties adequaat afgedekt zijn in het programma. Tijdens de gesprekken heeft ze vastgesteld dat er zowel binnen de vak-/taalgroep als over de vak-/taalgroepen heen overleg is tussen collega's die gelijkaardige opleidingsonderdelen doceren. Binnen de verschillende opleidingscommissies wordt de aanpak over de verschillende talen heen bewaakt. De commissie heeft vastgesteld dat het programma van de master in het Vertalen rekening houdt met actuele ontwikkelingen van wetenschappelijk onderzoek, en dat dit het internationale karakter van de opleiding bevordert.

Pagina 3 van 10 De commissie ziet dat de opleiding streeft naar academische gerichtheid en stelt in de master in het Vertalen een degelijke integratie van kennisoverdracht en onderzoek vast. Ze waardeert dat de opleiding een stage in het programma voorziet, maar dringt er op aan geen stages toe te laten voor de aanvang van het masterjaar en ze inhoudelijk beter te doen aansluiten bij de gevolgde specialisatie. De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding terecht aandacht schenkt aan maatschappelijke dienstverlening. Op die manier krijgen de studenten inzicht in hun beroepsmogelijkheden.

Het programma van de master in het Vertalen heeft een degelijke coherentie, aangezien de opleidingsonderdelen die focussen op kennisdomeinen zoals vertaalwetenschap, terminologie en vertaaltechnologie, en maatschappelijke ontwikkeling in het eerste semester worden geprogrammeerd. Op die manier krijgt de student de nodige ondersteuning voor de praktijkvakken en de masterproef, die volgen in het tweede semester.

De masteropleiding bestaat uit 1 studiejaar van 60 studiepunten. Hiermee voldoet de opleiding aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een masteropleiding.

Uit de gesprekken met de studenten blijkt dat de studielast zwaar is in het eerste semester, maar ze waarderen het dat ze daardoor vervolgens meer tijd hebben voor de masterproef. De commissie vraagt de opleiding na te gaan of de studielast niet nog gelijkmatiger kan worden verdeeld.

De toetsing van opleidingsonderdelen waarbij kennisoverdracht centraal staat, verloopt bij de master in het Vertalen meestal mondeling. Daarnaast zijn er nog andere evaluatievormen, zoals praktijkopdrachten voor het toetsen van vertaalvaardigheden, papers en schriftelijke examens. De commissie betreurt het dat er binnen deze opleiding geen overleg over de evaluatiecriteria is.

De commissie waardeert het dat de opleiding een masterproefbrochure voorziet. De hierin opgenomen richtlijnen stipuleren best ook expliciet welke elementen het voldoende wetenschappelijke karakter van het werk aantonen. De beoordeling van de masterproef gebeurt door de masterproefbegeleider, een medelezer en een lid van het docentenkorps, die tevens voorzitter is. De commissie heeft vastgesteld dat recent werd overlegd over de wijze van beoordeling van seminariewerken en masterproeven. De commissie heeft een aantal masterproeven gelezen en zag degelijke wetenschappelijk gefundeerde masterproeven bij de master in het Vertalen.

De opleiding hanteert de decretaal voorziene toelatingsvoorwaarden voor de masteropleiding. Via een voorbereidingsprogramma kunnen ook bachelors of masters uit de Taal- en letterkunde instromen in de masteropleiding.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Programma als voldoende.

Inzet van personeel

De commissie ziet een grote betrokkenheid van alle personeelsleden. Dit blijkt uit de veelheid en de diversiteit van taken die ze op zich nemen. De commissie stelt vast dat de opleiding veel aandacht heeft voor selectie en rekrutering. Bij de aanwerving, evaluatie, heraanstelling, benoeming en bevordering voert het departement een gelijkkansenbeleid.

Pagina 4 van 10 De commissie waardeert het dat de onderzoeksoutput jaarlijks wordt gerapporteerd. Ze vraagt de opleiding om duidelijke evaluatiecriteria te definiëren voor de toewijzing van onderzoekstijd en de beoordeling van onderzoeksoutput. De commissie heeft vastgesteld dat de docenten van de master in het Vertalen ruim vertegenwoordigd zijn in organisaties rond vertaalwetenschappen en vindt dit positief. Bovendien zag de commissie dat de docenten uit deze opleiding hun publicatieoutput integreren in het onderwijs.

De academische gerichtheid wordt geëxpliciteerd in het departementale onderzoeksbeleid. De commissie onderschrijft de beleidsnota 'onderzoek', waarin onder andere staat dat het departement wenst dat tegen 2013 30 procent van de taakbelasting van het hele departement aan onderzoek wordt besteed. De commissie stelt een sterke toename van het aantal doctorandi vast en vindt dit positief, net zoals van het aantal onderzoeksactieve personeelsleden (bijna verdubbeld). Deze numerieke toename had een positief effect op de output van het personeel, die in stijgende lijn gaat. De commissie stelt vast dat de master in het Vertalen een lange traditie heeft, en waardeert het dat zich dit eveneens weerspiegelt in een grote publicatieoutput. De commissie waardeert de samenwerking op onderzoeksvlak met verschillende universitaire partners. Ze dringt aan op meer *native speakers* voor het vreemdetalenonderwijs. De commissie waardeert het aanmoedigingsbeleid van het departement om de docentenmobiliteit te verhogen en stelt vast dat die ieder jaar toeneemt.

De globale staf-studentratio bedraagt 1/10,77. De commissie kreeg geen zicht op de student-docentratio per opleiding en betreft dit. Ze heeft vastgesteld dat er (te) weinig hoofddocenten en hoogleraren zijn en dat de ratio ZAP/AAP eveneens onevenwichtig is. Tijdens de gesprekken heeft de commissie vastgesteld dat het personeel op alle vlakken veel prestatiedruk ervaart. Toch vinden de medewerkers de werkbelasting aanvaardbaar, onder meer dankzij het feit dat ruimte voor onderzoek werd gecreëerd. De commissie vraagt te streven naar een evenwichtige docent-studentratio over de verschillende opleidingen en om het aantal vastbenoemden te herbekijken.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor de als voldoende beoordeelde facetten.

De NVAO sluit zich tevens aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score onvoldoende voor het facet kwantiteit personeel en betreft eveneens dat de commissie geen duidelijk inzicht kreeg in de verschillende student-stafratio's en hier derhalve geen uitspraak kan over doen. De NVAO is er samen met de commissie evenwel van overtuigd dat er voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn. De NVAO volgt de positieve afweging van de commissie die stelt dat de opleiding voldoende potentieel heeft om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen. De grote inzet van het personeel zorgt ervoor dat de kwaliteit momenteel nog voldoende is.

Voorzieningen

De commissie heeft mooie nieuwe infrastructuur gezien in de gespecialiseerde lokalen zoals tolkpractica, conversatieklassen, talenpractica, computerpractica, een ondertitelingslokaal met FAB-software en spraakherkenningssoftware, een mediatheek, een opnamestudio en mobiele apparatuur. Ze vraagt de opleiding om de vrije werkruimte voor studenten en het aantal computers uit te breiden.

De commissie waardeert de brede waaier aan initiatieven rond studentenbegeleiding. Zij vindt het positief dat cursussen worden georganiseerd om studenten kennis te laten maken met verschillende leerstijlen. Ze waardeert het exitgesprek met uitschrijvende studenten,

Pagina 5 van 10 alsook het feit dat excellente studenten een prijs ontvangen bij de diploma-uitreiking, meer studiepunten kunnen opnemen en aan nationale wedstrijden kunnen deelnemen. De commissie is positief over de aandacht die er is om studenten in het buitenland te laten studeren.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Voorzieningen als voldoende.

Interne kwaliteitszorg

Binnen het departement Vertaalkunde is er een coördinatiegroep Kwaliteitszorg en een stuurgroep Kwaliteitszorg. De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding evaluaties organiseert bij de studenten, alsook bij de afgestudeerden en het personeel. De opleiding voorziet een vast stramien van vierjaarlijkse metingen, waarbij elk opleidingsonderdeel eens in de vier jaar wordt geëvalueerd. De commissie vindt cycli van vierjaarlijkse evaluaties echter te beperkt en vraagt de opleiding om deze evaluaties vaker te organiseren. De commissie waardeert het dat op vraag van de opleidingscommissies er bijkomende evaluaties kunnen plaatsvinden.

De resultaten van de opleidingsenquêtes worden bekeken tijdens de opleidingscommissies en dienen als basis om verbeteringsdoelen te formuleren. In de beschikbaar gestelde documenten vindt de commissie het echter niet altijd duidelijk welke verbeteringsacties hieruit voortvloeiden. Jaarlijks formuleert elke opleidingscommissie streefdoelen en schrijft die neer in het departementale jaarverslag. De master in het Vertalen heeft vooral aandacht besteed aan het eigen vertaalbureau, dat sinds 2009-2010 als keuze binnen de stage wordt aangeboden. Daarnaast heeft deze opleiding een aanvraag ingediend om toe te treden tot het EMT-netwerk. Wat de opvolging van het vorige visitatierapport betreft, kon de commissie vaststellen dat werd gewerkt aan een verhoging van het aantal *native speakers* in de opleiding. Ook investeerde het departement in vertaaltechnologie en voorzag men voor elke taal hetzelfde aantal studiepunten.

De commissie vindt het positief dat de zelfevaluatierapporten tijdens de departementsraad worden besproken, en dat wordt gepeild naar het perspectief van de studenten. Dit wordt dan teruggekoppeld naar de studentenraad. De commissie heeft kennis genomen van een uitgebreid systeem van personeelsconsultatie op diverse niveaus en voor diverse doelen doorheen de hele organisatie. Ze waardeert het dat drie mensen uit het werkveld lid zijn van de departementsraad, maar vraagt de opleiding om op een meer structurele manier het werkveld te raadplegen. Ze beveelt de opleiding ook aan om de alumniwerking verder uit te bouwen.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Interne kwaliteitszorg als voldoende.

Resultaten

Uit de gesprekken met de alumni en het werkveld heeft de commissie kunnen vaststellen dat de taalbeheersing, zowel van het Nederlands als van twee vreemde talen, op niveau is. Studenten en alumni vertonen veel zelfvertrouwen in hun professionele en academische kunnen. De alumni uit de masteropleiding Vertalen zijn tevreden over de relatie tussen docenten en studenten, over de kansen om theorie om te zetten in de praktijk en aan vrijwilligerswerk te doen. De commissie vraagt de opleiding om meer aandacht te hebben

Pagina 6 van 10 voor ondernemingszin. Ook het werkveld vindt dit. De commissie vindt dat de masterproeven van de opleiding Vertalen blijken te geven van het vermogen om theorie en praktijk op een degelijke manier te integreren. Daarnaast vindt ze ook de beoordeling correct. De commissie waardeert het internationaliseringsbeleid en vond heel wat initiatieven rond internationalisering. Ze vraagt de opleiding om een buddysysteem uit te werken voor instromende Erasmusstudenten en obstakels voor docentenmobiliteit zo veel mogelijk weg te werken.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding nog geen systematisch beleid voert rond de analyse van slaagcijfers, studierendement en studie-uitval. Om de slaagkansen te verhogen, voorziet de opleiding monitoraten, werking in kleine groepen en de uitbouw van studiebegeleiding. De commissie raadt de opleiding aan om systematisch de slaagcijfers en de studie-uitval te analyseren. Ook de graduele verlenging van de studieduur vraagt nader onderzoek.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facettoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Resultaten als voldoende.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

Academiseringsproces

De NVAO heeft bij de analyse van het opleidingsrapport bijzondere aandacht besteed aan het academiseringsproces. Zij heeft zich meer bepaald de vraag gesteld of de realisaties en plannen, op grond waarvan de commissie haar oordeel vormt, voldoende aannemelijk maken dat de academiseringsdoelstellingen in 2013 worden gerealiseerd en de opleiding dan volledig aan de accreditatiecriteria zal beantwoorden.

De NVAO heeft daarbij gebruik gemaakt van het accreditatiekader (hoofdstuk 4) ten behoeve van de accreditatie van academiserende opleidingen. Samengevat zijn daarbij volgende criteria aan de orde:

- uit de doelstellingen blijkt duidelijk dat een wetenschappelijke oriëntatie wordt beoogd en er worden onderzoekscompetenties verwoord;
- academisering komt aan bod in de inrichting en opzet van het programma, inbedding van het onderwijs in het onderzoek is reeds duidelijk zichtbaar en de reeds gerealiseerde plannen en voornemens geven vertrouwen dat de doelstellingen van het omvormingsdossier worden gehaald;
- een onderzoeksomgeving, die de opleiding ondersteunt en voedt, is in ontwikkeling en de docenten zijn in voldoende mate betrokken bij het onderzoek;
- het is aannemelijk dat de opleiding de academiseringsdoelstellingen in 2012-2013 heeft gerealiseerd en dan dus volledig aan de accreditatiekaders voldoet.

De NVAO stelt vast dat de commissie in februari 2011 een opleiding aantroef die behoorlijke vorderingen heeft gemaakt in het academiseringsproces en reeds resultaten neerzet rond academisering.

Alles afwegend komt de NVAO tot de conclusie dat het vertrouwen van de commissie gerechtvaardigd is dat de opleiding voldoende inspanningen zal doen om het academiseringsproces tot een goed einde te brengen.

Pagina 7 van 10 **4. Oordelen visitatiecommissie**

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	G
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	G
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	Ok
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	G
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	O
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	G
		5.3 betrokkenheid	G
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	G

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	ORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

betreffende de accreditatie van de Master of Arts in de het vertalen (master) van de Hogeschool Gent

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Master of Arts in het vertalen (master) van de Hogeschool Gent goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Gent wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2018-2019.

Den Haag, 4 december 2012

Voor de NVAO,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized loop followed by a horizontal line and a vertical stroke.

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Bij e-mail van 23 november 2012 heeft de instelling laten weten geen opmerkingen te hebben.

Pagina 10 van 10 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Hogeschool Gent
– adres instelling	Kortrijksesteenweg 14, B – 9000 Gent
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Master of Arts in het vertalen
– niveau en oriëntatie	master
– studieomvang	60 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	nvt
– studietraject voor werkstudenten:	nvt
– vestiging opleiding	Gent
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Toegepaste taalkunde